

Prisjećanja i zabilježbe uz obljetnicu

BORBE IZVAN TATAMIJA

50-tu obljetnicu računamo od 27. IV. 1964. kada je Judo klub "Mladost" Osijek zvanično osnovan ali je Klub zapravo počeo s radom godinu dana ranije.²

Ovim prisjećanjima želim, istina bez striktnog slijeda zbivanja, osvjetliti neka zatamnjenja u povijesti Kluba, višegodišnju borbu zaljubljenika u judo za mjesto pod suncem u sportskoj porodici Osijeka i regije³, uspone i padove u radu, ponajmanje krivicom samoga Kluba ("*Sedam puta pasti, osam puta se dignuti*", poučava japanska poslovice) u nimalo blagonaklonoj društvenoj sredini koja je poznavala i priznavala samo par loptačkih, šakačkih, trkačkih, bacaških, streljačkih i dizačkih sportova i na svaki način, ne prezajući ni od političkih pritisaka⁴ onemogućavala razvoj novih pa čak i olimpijskih sportova.⁵ Dobro je u tome kontekstu "porođajnih muka" prisjetiti se dobroga staroga Vergilija: "Možda će jednom dobro doći ako se i ovo zapamti".

U Klub sam, po povratku iz Francuske, došao početkom 1965. godine i u njemu zatekao šačicu zaljubljenika u judo i karate.⁶ Zatekao sam i, što je posve razumljivo kad se kreće iz svekolike neimaštine⁷, "snagatorski" judo, početničkog skromnog tehničkog znanja, daleko od principa nježnosti, bez temeljita ustroja, plana i programa. Pred Klubom su stajale mnogobrojne prepreke a trebalo je ignorantskoj sredini pokazati da judo nije samo olimpijski sport nego i kompletan sustav odgoja, kako duhovnog tako i i tjelesnog, što je bilo teško dokazati čak i unutar samoga Kluba, jer se od njega tražio i vrednovao samo što veći broj medalja s natjecanja. Od stručne literature o judu, iz koje bi se moglo produbljivati tehničko znanje – ništa osim Besakova – Momirovićeva Džuda⁸ tako da sam koristio bogatu englesku i francusku literaturu koju sam donio iz Francuske. Za doprinos u praktičnom radu i napredovanju Kluba i mene osobno zaslužni su mnogi judoke i učitelji i ja ne mogu a da im i ovdje iznovice ne zahvalim: inž. Zdravku Baršniku, Edi Besaku, dipl. arh., prof. Dubravku Dosegoviću, mojem kolegi s fakulteta i partneru iz Besakovog Judo kluba "Polet" iz davne 1961. godine, japanskim majstorima na seminarima u Zagrebu, Dragutinu Krželju, profesorima Republičkog centra za školovanje kadrova na Badiji, judo sucima Pelletieru, Gadou, Stanetu Iršiču, pa Matjažu Smolnikaru i Stevi Mentusu dok su bili na odsluženju vojnoga roka u Osijeku. Teško je bilo volonterski i amaterski, uz redovne obveze na radnome mjestu, godinama, ponedjeljkom, srijedom i petkom a na natjecanjima i subotom i nedjeljom biti i trener i tajnik i PR, pisati članke za novine⁹, boriti se i izboriti za prave tatamije¹⁰ i redovne termine po sportskim i školskim dvoranama grada – da nije bilo te žarke ljubavi prema judu!

Pisao sam planove i programe početničkih tečaja, program Škole juda za najmlađi uzrast (1979.) s priznatim statusom sportske škole SFK općine Osijek, vodio javnu polemiku kako pisati i izgovarati judo-džudo-đudo¹¹, za Mediteranske igre u Splitu 1977. izradio nazivlje za tehnike na hrvatskom jeziku, kao član Sudačke komisije Judo saveza Hrvatske vodio sudačke seminare, sudio na turnirima po cijeloj bivšoj državi, "od Vardara pa do Triglava", preveo službena Pravila borbe Međunarodnog saveza za judo IJF s objašnjenjima (1979.), bio začetnikom kreiranja postojećega znaka Kluba.¹²

Što reći na kraju nego da sam neizmjereno zahvalan judu za sve ono što jesam danas. Svim protivnicima u borbama izvan tatamija usprkos!

Neopisivo divan jeste osjećaj što ga čuti svaki onaj koji daje pobudu za neko djelo kad vidi ostvarenje svoje zamisli, nešto kao kada slavonski ratar od krčevine stvori plodnu njivu, posije sjeme, a njiva mu urodi bogatim plodom. Upravo taj osjećaj uvijek iznovice čovjeka nadahnjuje da na svome putu nikada ne stane nego da, unatoč svim poteškoćama, teži novim pregnućima; ili kada te tvoji učenici¹³ nadiđu u vještini i pozovu na turnir a u dvorani na pet tatamija vidiš čopore dječice kako se svojski trude postati judoke; ili kada ti poznati liječnik, čijega se imena više i ne možeš sjetiti, kaže: "Od svih sportskih trenera, a trenirao sam dosta sportova, Vi ste mi bili najbolji trener. Naučio sam ono što mi je pomoglo i trebalo izvan tatamija da uspijem u životu!"

Drago mi je što se moja vizija uloge juda nakon toliko godina i nemalih napora svih judoka Hrvatske na najbolji mogući način počela ostvarivati, po ugledu na napredne zemlje svijeta, i u našem školskom odgoju¹⁴:

Bilješke:

¹ Autor je trener juda (Uvjerenje Visoke škole za fizičku kulturu Zagreb, br. 56/1969.) i trener strelčarstva DTAC Međunarodnog strelčarskog saveza FITA (Fédération Internationale de Tir à l'Arc) (Uvjerenje FITA, Novi Vinodolski, 1987., Trakošćan, 1988. i 1989.)

² Vježbalo se u dvorcu Mačkamama na "tatamiju" od piljevine presvučene kamionskom ceradom.

³ Svjesni da se judo ne može razvijati samo radom u pojedinačnim klubovima osnovali smo, doduše mnogo kasnije, Vladimir Pavlovsky, prof., Srećko Sulić, dipl. inž. arh. i ja, Judo savez Slavonije i Baranje, tražeći podršku i pomoć vojske i policije, prvenstveno u osiguranju prostora za vježbanje ali bez konkretnih rezultata iako smo se svojski trudili zorno prikazati korist od vježbanja svojim javnim nastupima, među graničarima (major Pero Delin) ili pripadnicima tzv. ONO - općenarodne obrane (pukovnik Blagoje Vujić)

⁴ Kada je jedan naš član (Branko Kuić) inače i član atletskoga kluba na njihovoj godišnjoj skupštini branio svoga trenera, pomirljivo im ponudio Sakuru, trešnjev cvijet (i nusput ulaznice za Festival borilačkih vještina Japana!) rekavši: - Dodite kod nas i vidite kako se mi ne svađamo! , morao sam ići na izvanredni sastanak u SOFK-u na kojem su svi do jednoga sudionika pokušali osuditi čitav Klub, te "Šta vi to tamo radite? Klanjate se, umjesto da pozdravljate sportski sa "Zdravo!", te "Znate li vi da smo mi s njima još u ratu jer nismo potpisali mirovni sporazum sa Japanom", te "Oni su osovina Berlin-Rim-Tokio koju smo mi porazili! "Znate li da se njihov imperijalizam vidi i u toj vašoj himni?" (Svečana pjesma Judo-no-uta glasi ovako: "*Negdje u modrom nebu, med oblacima bijelim plovi i vječni princip nježnosti, kamo na sjajnim krilima možemo i mi uzletjeti!*" (a dežurne, uvijek budne režimlje ovo je naročito zasmetalo: "*Večernje sunce pokriva čitav svijet. Nemoćna tmino, nestani, sunce, izlazi! Divite se judu. Našem judu!*"). Čak me je Edo Besak upozorio, kad smo pristupili organizaciji Festivala borilačkih vještina Japana, da pripazim jer "oni" sve o meni znaju, da sam pisao japanskoj ambasadi i da sam njihov špijun. A ja sam, ništa ne sluteći (iako sam na grbači nosio etiketu političkog emigranta) samo tražio filmove o judu i Japanu (što sam i dobio). Jednako tako su znali i da sam pisao

japanskom konzulu u Zagreb da za klub prevede na japanski i ideogramima ispiše ime Kluba: *Judo klub "Mladost" Osijek!* A *propos*, mi zanesenjaci u judo nismo ni slutili da je i među nama bilo kukolja, tako da sam tek u Domovinskom ratu saznao da je jedan naš poznati judo majstor i osvajač tamo neke europske medalje bio supovac i obični okrutni batinaš koji se svojim znanjem juda izživljavao na bespomoćnom političkom okrivljeniku iz Vinkovaca. Tek toliko da se ne zaboravi, mladi to naši članovi moraju znati! Gledajući iz današnje perspektive nepojmljivo zvuči ako im kažem da su me kao člana delegacije Judo saveza na Kongresu IJF i na Prvenstvu svijeta u Beču (1975.) "drugovi" pitali kako to da nisam član Partije!

⁵ Kada sam, na primjer, u ondašnji Savez za fizičku kulturu htio učlaniti streljački klub "Saponia", reakcija je bila: "Ajooj, Suliću, ti opet neki lijevi sport!" (Znači i judo je za njih bio lijevi sport!). Ili kada se na sportskoj sceni pojavio Te Kwon Do čak su mijenjali i statut SOFK-e kako bi mu onemogućili učlanjenje. Naravno, iza toga su se krili interesi postojećih članica, koji se nisu htjeli odreći svoga dijela financijskog kolača ("Ta nećemo valjda primati svakoga! Dođu tamo neki, izmisle neko "pljuvanje u daljinu" i to je onda novi sport!") Njima uopće nije bilo važno, niti su bili sposobni shvatiti, da svaki takav novi sport privlači mnoge mlade ljude.

⁶ Karate se vježbao u posebnoj sekcija Kluba do 1968. godine kada se izdvaja u KK "Hus", prvi karate klub u Osijeku.

⁷ Umjesto kimona polaznici su tečaja nosili radne bluze ili u najboljem slučaju trenirke, prva su svoja kimona šivali od filter platna br. 3 za tvornice ulja, a svoje prve pojase "farbali" žutom bojom za daščane podove

⁸ Konstantin Momirović, *Džudo*, Sportska štampa, Zagreb, 1962.

⁹ Što je judo? Što su to Kate? Kako se radi Randori?, Dobro došao u Judo klub "Mladost" Osijek

¹⁰ U "argumentaciji" za dobivanje novca isticali smo ekonomičnost juda (sporta napućenosti!) gdje na oko 200 četvornih metara može vježbati preko 80 sportaša dok, npr., za košarku treba 364 m², rukomet 684, a nogomet čak 5660 m²!

¹¹ SN – Revija, br. 4, 6, 7, 9, Zagreb, 1976. a o toj dvojbi, bolje reći trojbi, pisanja konzultirao sam čak i Institut za jezik JAZU. Odgovorili su mi, svojim pismom od 17. siječnja 1977., ovako: "Može se pisati (izvorno) judo, a čitati džudo (za čitanje i pisanje đudo usp. t. 3). Može se pisati i izgovarati džudo, što je prema približnom izgovoru u jeziku posredniku, a ne prema izgovoru u izvornom jeziku. I, konačno, moglo bi biti i đudo kako bi, čini se, izlazilo prema približnom izgovoru u izvornom jeziku, ali bi to morali svi prihvatiti." Toliko o znalcima jezika.

¹² Znak Kluba izradio je, na moj prijedlog, prof. emeritus Stjepan Takač, koji se i sam za vrijeme studija arhitekture u Sarajevu bavio judom. Zanimljivo će biti za naše članove da znaju kako je ideja za baš takav znak došla iz jedne prave borbe na tatamiju na Badiji. Dragi judoka inž. Albert Štefančić, već tada crni pojas, pripremao se za Kup Jadrana u Splitu. U toj borbi bacio ga je na Ippon (požrtvovnim zahvatom Ura Nage) jedan smeđi pojas moje malenkosti! Sudio je prof. Branko Kuleš.

¹³ Željko Damjanić, 4. Dan, Blaženko Krček, 5. Dan, Željko Popović, 5. Dan

¹⁴ "Judo je kao sistem fizičkog odgoja zastupljen u školama mnogih zemalja. Teorija i tehnika juda, zasnovana na mehaničkim, biomehaničkim, anatomskim, fiziološkim i psihološkim zakonima i spoznajama neprekidno se usavršavaju. Ima već sada učenjaka koji vjeruju da će se principi juda, u jednom od oblika, u budućnosti učiti kao opća priprema za svaku specijalizaciju.". Citat iz autorova članka Judo, u brošuri "2. festival borilačkih vještina Japana", Osijek, 1971.

U Osijeku, 12.12.2014.